

*Колесников К.В.,
Українська інженерно-педагогічна академія*

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРГАНІЗАЦІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗВО

Зараз перед вищою освітою України постали актуальні питання обумовлені наявністю складних політичних, соціально-економічних, екологічних та інших проблем. Одним з важливих напрямів є підготовка майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання та спорту, які здатні забезпечити оздоровлення нації, формування здорового способу життя населення, виховання фізично міцного, здорового покоління. Існує нагальна необхідність модернізації змісту, форм і методів вищої освіти в галузі фізичної культури і спорту.

Враховуючи специфіку освіти вчителів фізичної культури необхідно активізувати інтенсивні пошуки нового змісту, ефективних форм і методів підготовки вчительських кадрів з фізичної культури. Вирішення цих завдань неможливе без модернізації сформованих професійно-організаційних вмінь майбутнього вчителя фізкультури. Саме ці вміння лежать в основі в професійної здатності передавати та формувати певні навички здорового життя, фізичних вмінь в учнів.

Пріоритетність цього напрямку підкреслюється в державних документах і розпорядженнях уряду України останніх років (Закон України «Про фізичну культуру і спорт» (1993 зі змінами), Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації» (1998), Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки (2016), Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року (2017), Наказ Міністерства молоді та спорту України «Про організацію навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл» (2015).

Проблемам професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури присвячено дослідження В. Артеменко, Ю. Зайцевої М. Матвієнко, О. Мілаєва. З точки зору готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності, питання професійної підготовки вивчали О. Ажиппо, Є. Захаріна, С. Карасевич, О. Котова, С. Пільова, готовності до фізкультурно-спортивної діяльності Л. Безкоровайна, Ю. Курнишев та ін.

В той же час спостерігаємо, що питання формування саме модернізації професійно-організаційних вмінь майбутніх вчителів фізкультури не стали предметом спеціального дослідження.

Питання соціально-професійної успішності завжди знаходилося в полі зору науковців. На думку вчених, важливим фактором впливу на досягнення модернізації професійного успіху, є особистісні характеристики суб'єкта та їх відповідність виду професійної діяльності. При цьому визначається особливий набір особистісних якостей, що детермінують професійну успішність, впливають на становлення особистості та її самореалізацію: цілеспрямованість, упевненість, наполегливість, організованість, передбачливість, гнучкість, конкурентоспроможність, оптимізм. Ці якості пов'язані з мотивацією та емоційно-вольовою сферою особистості й складають ядро успішності у виконанні будь-якої діяльності соціального чи професійного характеру.

Успішність у соціальній і фаховій діяльності досягається за умови особистісного й професійного розвитку фахівця до рівня професіонала, який володіє продуктивною і стійкою професійною модернізацією, Я-концепцією, з необхідним рівнем особистісної та професійної самосвідомості. Такий показник рівня професійної самосвідомості забезпечує впевненість у своїх здібностях, допомагає правильно реагувати на власні успіхи і конструктивно ставитися до невдач, адекватно оцінюючи результати власної діяльності.

Систематизація та аналіз результатів наукових розвідок вчених з проблематики професійного успіху як фактора самореалізації особистості сучасного фахівця дозволяє зробити висновок про фактичну відсутність цілісних досліджень щодо формування уявлень про професійну успішність, професійну самореалізацію, конкурентоспроможність сучасного вчителя на ринку праці та професійну кар'єру вчителя у студентів педагогічних спеціальностей в процесі фахової підготовки [2].

Учитель фізичної культури займає провідне місце у модернізації закладу загальної середньої освіти, оскільки він розуміє закономірності фізичного розвитку учнів, здатний педагогічно мислити, планувати й аналізувати освітній процес, а також успішно розв'язувати проблеми, що виникають у фізичному вихованні молоді. Педагогічна майстерність вчителя виявляється в наступних напрямках: компетентність, спрямованість, професійність.

Тобто, до недавнього часу основною метою роботи вчителя фізичної культури вважалися завдання всебічного фізичного вдосконалення учнів, тому в системі підготовки майбутніх учителів панував технократичний підхід. Завдання вчителя обмежувалися лише професійними обов'язками з реалізації фізичного вдосконалення школярів. Відповідним чином будувалася підготовка вчителів фізичної культури у закладі вищої освіти, що мала на меті передусім формування професійних знань, умінь і навичок. Перехід до гуманітарно

орієнтованої концепції потребує якісно нових цільових установок у підготовці вчителів фізичної культури, нових принципів відбору та систематизації змісту їхньої професійної освіти, заснованих на особистісно орієнтованому підході до навчання.

Як уже зазначалося, результативність праці вчителя безпосередньо залежить від рівня професійної підготовленості, яка обумовлюється якістю педагогічних умінь і сукупністю спрямовуючих, інструментальних та ситуаційних чинників. Чим вищий позитивний вплив цих чинників і більший діапазон педагогічних умінь, тим кращі результати у комплексному вирішенні завдань фізичної культури учнів. Серед провідних для вчителя фізичної культури виділяють: спортивні, організаційні, методичні, конструктивні, комунікативні та пізнавальні педагогічні уміння (А. Цьось) [3].

Можна бути професійно компетентним педагогом, але при цьому не бути майстром, а отже, не досягати якісних результатів. Щоб стати майстром, необхідно здобути особистісну професійну неповторність, власний стиль, професійне мислення. Педагогічна майстерність є індивідуальним внеском у педагогічну культуру суспільства, і лише повне усвідомлення механізмів власної діяльності, завдяки набутим професійним компетентностям, уможливує передачу майстерності іншим [2].

На нашу думку, професійна успішність вчителя – це метакатегорія, що визначається комплексними показниками професійної компетентності, здібностями до педагогічної діяльності, професійно-педагогічними якостями та здатністю до самореалізації у професійній діяльності. У результаті вивчення підходів до трактування професійної успішності як якісного показника професійних дій вчителя, запропоновано акме-модель професійної успішності майбутнього вчителя, як включає когнітивно-емотивний компонент (духовна зрілість), здатність до самопізнання та саморозвитку (особистісна зрілість), здатність до професійної самореалізації (професійна зрілість) [1].

Таким чином, пропонуємо розробити та модернізувати методику формування професійно-організаційних умінь майбутнього вчителя фізичної культури в педагогічних ЗВО та обґрунтувати і впровадити модель з формування професійно-організаційних умінь майбутнього вчителя фізичної культури в сучасній Україні.

Список використаних джерел:

1. Папуча В. М. Формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя фізичного виховання в процесі фахової підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед.

наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В. М. Папуча. – Запоріжжя, 2010. 20 с.

2. Скорик Т. В. Розвиток професійної успішності майбутнього вчителя в закладах вищої освіти України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монограф. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 314 с.

3. Цьось А. В. Сучасні технології викладання спортивних дисциплін: навч. посіб. / А. В. Цьось, Г. В. Балахнічова, Л. В. Заремба. – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2010. 132 с.